

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

SAMAZINĀTĀ PATENTMAKSA

Materiāls sagatavots: 06.01.2022.

Materiāls pēdējo reizi aktualizēts: 07.10.2026.

Anotācija pēdējām izmaiņām

Materiāls aktualizēts saistībā ar 2026. gada 17. septembra grozījumiem likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli".

Galvenās izmaiņas

Samazinātās patentmaksas piemērošana

Pievienots skaidrojums, ka no 2027. gada 1. aprīļa samazināto patentmaksu nevar maksāt vienlaikus ar iesācēju mikrouzņēmumu nodokli. Pamats – likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.¹⁰ panta septītās daļas 2. punkta papildinājums.

Saturs

Kas ir samazinātā patentmaksa	4
Samazinātās patentmaksas maksātāji un darbības jomas	5
Samazinātās patentmaksas reģistrācijas kārtība.....	5
Ieņēmumu uzskaitē.....	7
Samaksas kārtība	8

Kas ir samazinātā patentmaksa

Samazinātā patentmaksa ir valsts noteikts vienots fiksēts maksājums, kas ietver iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumus par fiziskās personas saimniecisko darbību.

Fiziskai personai ir **tiesības maksāt samazināto patentmaksu**, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- fiziskai personai ir piešķirta vecuma pensija (tostarp priekšlaicīgi) un ir tiesības piemērot pensionāra neapliekamo minimumu, vai fiziskā persona ir atzīta par personu ar 1. vai 2. grupas invaliditāti;
- saimnieciskās darbības ieņēmumi iepriekšējā gadā nepārsniedz 3000 eiro;
- nav algas nodokļa maksātājs;
- savā saimnieciskajā darbībā nenodarbina citas personas;
- maksāt samazināto patentmaksu var izvēlēties, ja atbilstoši pašas fiziskās personas prognozei taksācijas gada saimnieciskās darbības ieņēmumi (pārrēķinot pilnam taksācijas gadam) nepārsniegs 3000 eiro.

No 2027. gada 1. aprīļa samazināto patentmaksu nevar maksāt vienlaikus ar iesācēju mikrouzņēmumu nodokli (likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.¹⁰ panta septītās daļas 2. punkts).

Samazinātā patentmaksa ir 17 eiro gadā vai 9 eiro pusgadā.

1. piemērs

Renārs V. ir pensionārs un vēlas piedalīties 05.10.2025. rudens gadatirgū un piedāvāt apgleznotas krūzes un glāzes. Ja Renārs V. izvēlas kļūt par samazinātās patentmaksas maksātāju, viņam jāreģistrē saimnieciskā darbība ne vēlāk kā septiņas darbdienu pirms kalendāra mēneša, kad ir attiecīgais gadatirgus, t. i., līdz 22.09.2025. Šajā gadījumā Renāram V. jāveic samazinātās patentmaksas maksājums par pusi no kalendāra gada, t. i., deviņi eiro.

Samazinātās patentmaksas maksātāji **nav sociāli apdrošināti**, jo samazinātā patentmaksa ietver tikai iedzīvotāju ienākuma nodokli.

Samazinātās patentmaksas maksātāji un darbības jomas

Fiziskā persona var izvēlēties maksāt samazināto patentmaksu, ja viņa darbojas kādā no šādām saimnieciskās darbības jomām:

1. Ādas un tekstilizstrādājumu amatniecība, kā arī apģērbu un apavu izgatavošana un labošana

tekstiliju, ādas un tām radniecīgu materiālu mākslas priekšmetu izgatavotājs (piemēram, šuvējs, drēbnieks, piegriezējs)

2. Pulksteņu un slēdzeņu labošana, kā arī citi sadzīves pakalpojumi

2.1. precīzijas izstrādājumu izgatavotājs (piemēram, pulksteņmeistars)

2.2. mūzikas instrumentu skaņotājs

2.3. juvelieris

2.4. slēdzeņu atslēdznieks

2.5. kalējs

2.6. kapu/akmens plāksņu izgatavotājs, akmeņkalis

2.7. kurpnieks, apavu labotājs, apavu tīrītājs

3. Amatniecības izstrādājumu izgatavošana

3.1. podnieks vai tam radniecīgas profesijas speciālists (piemēram, keramiķis)

3.2. stikla izstrādājumu izgatavotājs un apdarinātājs

3.3. apgleznotājs, gravētājs un kodinātājs

3.4. koka, pinumu un tiem radniecīgu materiālu mākslas priekšmetu izgatavotājs (piemēram, mīksto un koka rotaļlietu izgatavotājs)

3.5. mūzikas instrumentu izgatavotājs un labotājs

4. Floristika

4.1. florists un floristikas speciālists

5. Privātie mājsaimniecības pakalpojumi un mājas aprūpes pakalpojumi

5.1. skurstenšlauķis

5.2. mājkalpotājs, apkopējs un palīgs mājas darbos (piemēram, logu mazgātājs, zāles pļaušanas un krūmu griešanas pakalpojumu sniedzējs)

5.3. auklis, guvernants, aprūpētājs, skolēnu pavadonis, privātskolotājs

Samazinātās patentmaksas reģistrācijas kārtība

Samazinātās patentmaksas **maksātāju reģistrē Valsts ieņēmumu dienests**. Fiziskā persona iesniegumu iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam.

Iesniegumu iesniedz un samazināto **patentmaksu samaksā ne vēlāk kā septiņas darbdienu pirms konkrētā perioda** (kalendāra pusgada vai kalendāra gada), kad paredzēts sākt samazinātās patentmaksas piemērošanu.

Iesniegumu var iesniegt, izmantojot Elektroniskās deklarēšanas sistēmu. Sadaļā "Dokumenti" izvēlas no veidlapas iedzīvotāju ienākuma nodokļa dokumentu un iesniegumu Valsts ieņēmumu dienestam par reģistrāciju samazinātās patentmaksas veikšanai. Iesniegumu var arī iesniegt, nosūtot pa pastu.

2. piemērs

Iesniegums reģistrācijai par samazinātās patentmaksas maksātāju

Pārbaudīt un saglabāt

Iesniegt

Dokumenta drukas versija

▼ Pamatl dati

Vārds, uzvārds

Personas kods

Adrese

Lūdzu mani reģistrēt kā samazinātās patentmaksas maksātāju no

01.06.2025

līdz

30.11.2025

Patentmaksas piemērošanas termiņš

uz sešiem kalendāra mēnešiem ▼

1. Profesiju grupa un profesija(-as), kurā(-ās) tiks veikta saimnieciskā darbība

1

2.3. - juvelieris

+ Pievienot

2. Pamatdarbības vieta

1

026200 - Cēsis

+ Pievienot

Patentmaksa

Samazinātā patentmaksa sešiem kalendāra mēnešiem: 9.00

Sagatavotājs

Vārds, uzvārds

E-pasts*

janis.kalnins@vid.gov.lv

Tālrunis*

218511***

Jā saņemts atteikums, lūdzu atmaksāt patentmaksu uz norēķinu kontu Nr.

Konta Nr.

|

SWIFT kods / BIC

► Izvēlēties kontu

Valsts ieņēmumu dienests **piecu darbdienu laikā** pēc iesnieguma un samazinātās patentmaksas saņemšanas **izvērtē iesniegumu** un reģistrē fizisko personu par samazinātās patentmaksas maksātāju uz laikposmu, par kuru saņemta samazinātā patentmaksa, vai pieņem lēmumu par atteikumu reģistrēt.

3. piemērs

Koka rotaļlietu izgatavotājs Kārlis Z. vēlas reģistrēties samazinātās patentmaksas veikšanai no 01.01.2026. līdz 31.12.2026. Kārlim Z. līdz 17.12.2025. ir jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienestam iesniegums par reģistrāciju un jāsamaksā samazinātā patentmaksa.

Lēmumu par atteikumu reģistrēt personu par samazinātās patentmaksas maksātāju Valsts ieņēmumu dienests paziņo fiziskajai personai vienas darbdienu laikā Elektroniskās deklarēšanas sistēmā vai nosūtot lēmumu uz iesniegumā norādīto e-pasta vai pasta adresi.

Ja Valsts ieņēmumu dienests pieņem lēmumu par atteikumu reģistrēt fizisko personu par samazinātās patentmaksas maksātāju, Valsts ieņēmumu dienests divu darbdienu laikā pēc iesnieguma izskatīšanas termiņa (piecas darbdienu) beigām atmaksā fiziskai personai samazināto patentmaksu, pārskaitot to uz iesniegumā norādīto norēķina kontu, kā arī paziņo par to fiziskai personai.

Samazinātās patentmaksas maksātājs ir tiesīgs veikt saimniecisko darbību, par kuru maksā samazināto patentmaksu, **sākot ar attiecīgā ieraksta izdarīšanas dienu** nodokļu maksātāju reģistrā.

4. piemērs

Kārlis Z. 17.12.2024. iesniedza iesniegumu Valsts ieņēmumu dienestam par reģistrāciju samazinātās patentmaksas veikšanai un samaksāja patentmaksu par šiem mēnešiem. Valsts ieņēmumu dienests 01.01.2025. reģistrēja Kārlī Z. kā samazinātās patentmaksas maksātāju. Saimniecisko darbību Kārlis Z. sāka 23.12.2024. Par darījumiem, kas veikti līdz 01.01.2025., Kārlim Z. nav tiesību piemērot samazināto patentmaksu.

Informācija par fiziskajām personām, kas veic saimniecisko darbību kā samazinātās patentmaksas maksātājas, ir publiski pieejama [šeit](#).

Ieņēmumu uzskaitē

Ja samazinātās patentmaksas maksātājam par kādu darījumu nav ārējā attaisnojuma dokumenta, iekšējo attaisnojuma dokumentu var negatavot, bet [ieņēmumu uzskaites reģistrā](#) norādīt informāciju par darījuma dalībnieku, ja to iespējams identificēt.

Ja darījuma dalībnieku identificēt nav iespējams (piemēram, ienākumi gūti, pārdodot produkciju tirgū), ieņēmumu uzskaites reģistrā norāda ieraksta kārtas numuru, datumu, darījuma aprakstu, darījuma summu par dienā vai nedēļā gūto ieņēmumu kopsummu.

Ieņēmumu uzskaites **reģistru uzglabā piecus gadus** no dienas, kad tajā izdarīts pēdējais ieraksts. Ja ieņēmumu uzskaites reģistru kārtā papīra reģistra veidā, tā lapas numurē no taksācijas gada sākuma augošā secībā, caurauklo, pēdējā lapā norāda lapu skaitu un apliecina ar personas parakstu.

Samaksas kārtība

Samazināto patentmaksu maksā par sešiem kalendāra mēnešiem vai vienu kalendāra gadu.

Samazināto patentmaksu ieskaita:

Nosaukums:	Vienotais nodokļu konts
Saņēmējs:	Valsts budžets (VID)
Reģistrācijas numurs:	90000010008
Saņēmēja iestāde:	Valsts kase
Konta numurs:	LV33TREL1060000300000
BIC kods:	TRELLV22

Samazinātā patentmaksa nav atmaksājama, izņemot gadījumu, ja Valsts ieņēmumu dienests pieņem lēmumu par atteikumu reģistrēt fizisko personu.

Lai apskatītu iepriekšējās versijas, seko saitei:

- [Samazinātā patentmaksa \(07.10.2026.\)](#)

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 06.01.2022.

Materiāls pēdējo reizi aktualizēts: 07.10.2026.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt [Elektroniskās deklarēšanas sistēmas](#) sadaļā "Sarakste ar VID".